

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ กันยายน
๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง สรุปได้ว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘
ตุลาคม ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและ
สมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีรายได้ตามประกาศดังกล่าวมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

หนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ผู้ร้องได้ตรวจสอบ พบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวัน จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๔ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หนังสือฉบับที่ ๑ ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ จัดส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้อง ตามภูมิลำเนา ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิคิล อำเภอมือเืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า มีผู้รับแทน

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งเป็นพยานเอกสาร รวม ๔ รายการ บันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา (ผู้ถูกร้อง) และบันทึกคำให้การของพยานบุคคล รวม ๑๑ คน ที่ให้การต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. คือ ๑) นายราชพร ทีปรีชนะ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีหน้าที่ควบคุมดูแลข้าราชการทั้งหมดในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รองจากนายกองค์การฯ และเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณ พร้อมทั้งเข้าร่วมประชุมสภาในฐานะหัวหน้าข้าราชการประจำ ๒) นางวิริยา พูลศิลป์ ผู้อำนวยการกองกิจการสภา มีหน้าที่ด้านการประชุมสภา และคำตอบแทนของสมาชิกสภา รวมทั้งติดต่อประสานงานกับสมาชิกสภา, ๓) นายธาดา แก้วชูด เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๔ มีหน้าที่บันทึกและถอดเทปในการประชุมสภาและจัดส่งเอกสาร, ๔) นายอัครเดช บำรุงชู เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๔ ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดส่งหนังสือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เฉพาะที่จัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ - ๒๕๕๕, ๕) นายอัฒมูเลาะ แว เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๕ ช่วยราชการกองกิจการสภา ทำหน้าที่เลขานุการสภา (ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓)

๖) นางสาวนฤกร ศรีสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองคลัง มีหน้าที่เบิกจ่ายเงินตามข้อบัญญัติเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้าง ตามงบประมาณทั้งหมด เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนทั่วไป รวมทั้งเงินสะสมด้วย, ๗) นายมาหะมะอนัน มุณี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานสภา เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕), ๘) นายมะหะมะ วาแมดีชา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ได้รับแต่งตั้งเป็น ประธานสภา ระหว่างวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงปี ๒๕๕๕), ๙) นายประทีป รัตนมณี สมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา, ๑๐) นายชุกาโน มะทา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกองค์การฯ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕) และ, ๑๑) นายอาซีส เบ็ญหาวัน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา

ผู้ถูกร้องและพยาน ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ในชั้นสอบสวน สรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาจะดำเนินการจัดประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒-๓ ครั้ง ก่อนการประชุม ทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาทราบก่อนล่วงหน้า ประมาณ ๗ วัน สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าประชุมและมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณขององค์การฯ เป็นงบประมาณเปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหาร และสมาชิกสภา ให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อผู้ร้อง เจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งผู้บริหารและสมาชิก สภาทราบทุกคน โดยแจ้งเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ครั้งแรกส่งให้ทุกคน ครั้งที่สองเป็นการส่ง เพื่อให้ดำเนินการให้ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ถูกร้องได้ให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา แม้ว่าในช่วงแรกยังสับสนเรื่องการนำใบในส่วนตัวมาคำนวณเป็นงบรายได้ที่เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือไม่ แต่เมื่อได้มีการชี้แจงโดยเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. และสมาชิกสภาที่ไปเข้าอบรมรับฟังการชี้แจง ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้สอบถามจากวิทยากร จึงทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท สมาชิกสภาที่ไปอบรมก็ได้บอกแก่สมาชิกสภาทุกคน ในที่สุด ทุกคนก็เข้าใจตรงกัน ในการประชุมสภาฯ ไม่มีวาระเรื่องการยื่นบัญชีฯ แต่ในระหว่างการประชุมสภาฯ เจ้าหน้าที่สำนักกิจการได้บอกเรื่องที่สมาชิกสภาจะต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ สมาชิกสภาบางคนได้เตือนให้ยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องแล้ว โดยเฉพาะนายอาซีส เบ็ญหาวัน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาได้เรียกให้ผู้ถูกร้องมาพบและบอกว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่น บัญชีฯ ต่อผู้ร้อง นอกจากคำให้การของพยานบุคคลดังกล่าวแล้ว ยังมีพยานเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ด่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/๑๖๒ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง การประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา

ลับ ด่วนที่สุด ที่ ยล ๕๑๐๐๑/ว ๑๗๕ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เรื่อง การแสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท จึงเห็นได้จากพยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวฟังประกอบกันได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท และผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กำหนดตามกฎหมาย แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ การที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท และเมื่อได้รับหนังสือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ของผู้ร้องที่ส่งมา ผู้ถูกร้องก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนสำหรับผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยทั่วไป ไม่ได้ระบุเจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องยังอ้างปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยตลอดจนหนี้สินที่มีอยู่ จนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ตามที่นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาบอกให้ยื่นนั้นก็ล่วงเวลาที่ต้องยื่นบัญชีฯ กว่า ๔๐๐ วัน จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ และมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ จึงเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้ นายสารินทร์ สะอิดี ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงรับคำร้องไว้วินิจฉัยชี้ขาด และส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ตามที่ผู้ร้องระบุไว้ในรายละเอียด คือ ผู้ถูกร้องทราบเฉพาะรายได้ในแต่ละปีที่น่ามารวมแล้ว โดยรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท เพราะผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่รวมเอาเงินสะสมมาคิดรวมไว้ด้วย และผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจปฏิบัติตนให้ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีบทลงโทษสถานหนักเพียงแต่เข้าใจคลาดเคลื่อนในเรื่องรายได้

ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเท่านั้น และไม่เคยปฏิบัติที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางอาญาและทางแพ่ง โดยผู้ถูกร้องได้ยืนยันว่า การปฏิบัติตนของผู้ถูกร้องเป็นไปโดยไม่ได้มีเจตนาขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินล่าช้าต่อผู้ร้องนั้น เป็นไปเพราะความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและมีได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาดตามคำร้องมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่ถูกถอดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชี ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ... (๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท โดยให้รายได้ที่กำหนดข้างต้น หมายถึงรายได้รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีฯ ภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดไว้ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด ปัญหาว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือไม่ นั้น เห็นว่ากรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในเวลาที่กำหนด และมีได้แจ้งเหตุต่อผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาและผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๑๐๕ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๓๕๗ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๓/๔๔๓ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยหนังสือฉบับที่ ๑ ได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และหนังสืออีก ๓ ฉบับ ดังกล่าวได้ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงผู้ถูกร้อง ตามภูมิลำเนา ณ บ้านเลขที่ ๒๖/๖ หมู่ที่ ๓ ตำบลลิคดล อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาที่ปรากฏตามหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

หนังสือฉบับที่ ๑ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า ผู้รับแทนเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ หนังสือฉบับที่ ๒ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่าผู้รับแทนเป็นเสมียนปั้มน้ำมัน (ลายมือชื่ออ่านไม่ออก) รับเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ หนังสือฉบับที่ ๓ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับของไปรษณีย์ว่า ผู้รับแทนเป็นคนในบ้านชื่อสาว รับเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และหนังสือฉบับที่ ๔ ปรากฏ หลักฐานตามใบตอบรับ

ของไปรษณีย์ว่า ผู้รับแทนเป็นเสมียนปั้มน้ำมันชื่อนางกุสุมา บะโตะะ รับเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีฯ หรือชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลแต่อย่างใด ผู้ถูกร้องอ้างว่า เหตุไม่ยื่นบัญชีฯ เพราะเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเข้าใจผิดว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่รวมถึงเงินสะสมด้วย ผู้ถูกร้องเห็นว่า รายได้รวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาทจึงไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นั้น ข้อนี้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ได้ความตามคำให้การของพยานบุคคลรวม ๑๑ คน ที่ให้การต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. คือ นายราชพร ที่ปริชนะ นางวิริยา พูลศิลป์ นายธาดา แก้วชูด นายอัครเดช บำรุงชู นายอัศมูเลาะ แว นางสาวนฤกร ศรีสวัสดิ์ นายมาหะมะอนัน มูนิะ นายมะหะมะ วาแมติชา นายประทีป รัตนมณี นายชุกาโน มะทา และนายอาชีส เบ็ญหาวัน ได้ความว่า ในการประชุมสภาแต่ละปีจะประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง ก่อนการประชุมจะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหาร และสมาชิกทราบก่อนประมาณ ๗ วัน จะมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเป็นเรื่องที่เปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้มีการแจ้งผู้บริหารและสมาชิกทราบทุกคน โดยแจ้งเป็นหนังสือ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนครั้งแรก ส่งให้ทุกคน ครั้งที่สอง บอกให้ดำเนินการให้ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ถูกร้อง ได้ให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในช่วงแรกจะมีความสับสนเรื่องรายได้ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือไม่ แต่เมื่อได้มีการชี้แจง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ที่ไปเข้าอบรมได้สอบถามจากวิทยากรก็ทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในที่สุดสมาชิกทุกคนก็เข้าใจตรงกันว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาไม่มีวาระเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ในระหว่างการประชุม เจ้าหน้าที่สำนักกิจการได้บอกเรื่องที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง อีกทั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาบางคนได้เตือนให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นบัญชีฯ นอกจากคำให้การของพยานบุคคลดังกล่าวแล้ว ยังได้ความจากเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เรื่อง การประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา แจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อย ล้านบาท เห็นว่า พยานหลักฐานของผู้ร้องรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ในปี ๒๕๔๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องจึงต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ผู้ถูกร้อง อ้างความเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อได้รับหนังสือ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงาน ผู้ร้องที่ส่งมานั้นก็เข้าใจว่าเป็นการเตือนผู้ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยทั่วไป ไม่ได้เจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้อง และอ้างว่ามีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเรื่องหนี้สิน จนไม่สนใจที่จะหา ข้อมูลเพิ่มเติมนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่รับฟังไม่ได้

สำหรับประเด็นที่ว่า ผู้ถูกร้องจะถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่เมื่อใด นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ไว้ว่า การพ้นจากตำแหน่งในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ...ฯลฯ...ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบมีการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้าม มิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ซึ่งแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี กรณีที่หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำความผิด กรณีที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ให้พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง กรณีของผู้ถูกร้องขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งอยู่ จึงต้องให้พ้นตำแหน่ง ตามกรณีที่หนึ่ง คือนับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๒ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายปรีชา เถลิงวงษ์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาล นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์

อัสวโรจน์ และนายอรุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีฯ คือ ตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๑ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร วินิจฉัยให้ยกคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ เนื่องจากประกาศนี้ไม่ใช่กฎหมายที่ออกโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอืด ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

นายกระมล ทองธรรมชาติ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายผัน จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ